

KOHORSZ '18
magyar születési kohorszvizsgálat

KOHORSZ '18 Magyar Születési Kohorszvizsgálat

A Kohorsz '18 első eredményei

2018. május 15.

KSH Népeségtudományi Kutatóintézet

Boros Julianna – Kapitány Balázs – Kopcsó Krisztina – Spéder Zsolt – Veroszta Zsuzsanna

**KSH NÉPESSÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET**

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Miről lesz szó?

A kutatás
elméleti
keretei

Előrehaladás:
az 1. hullám

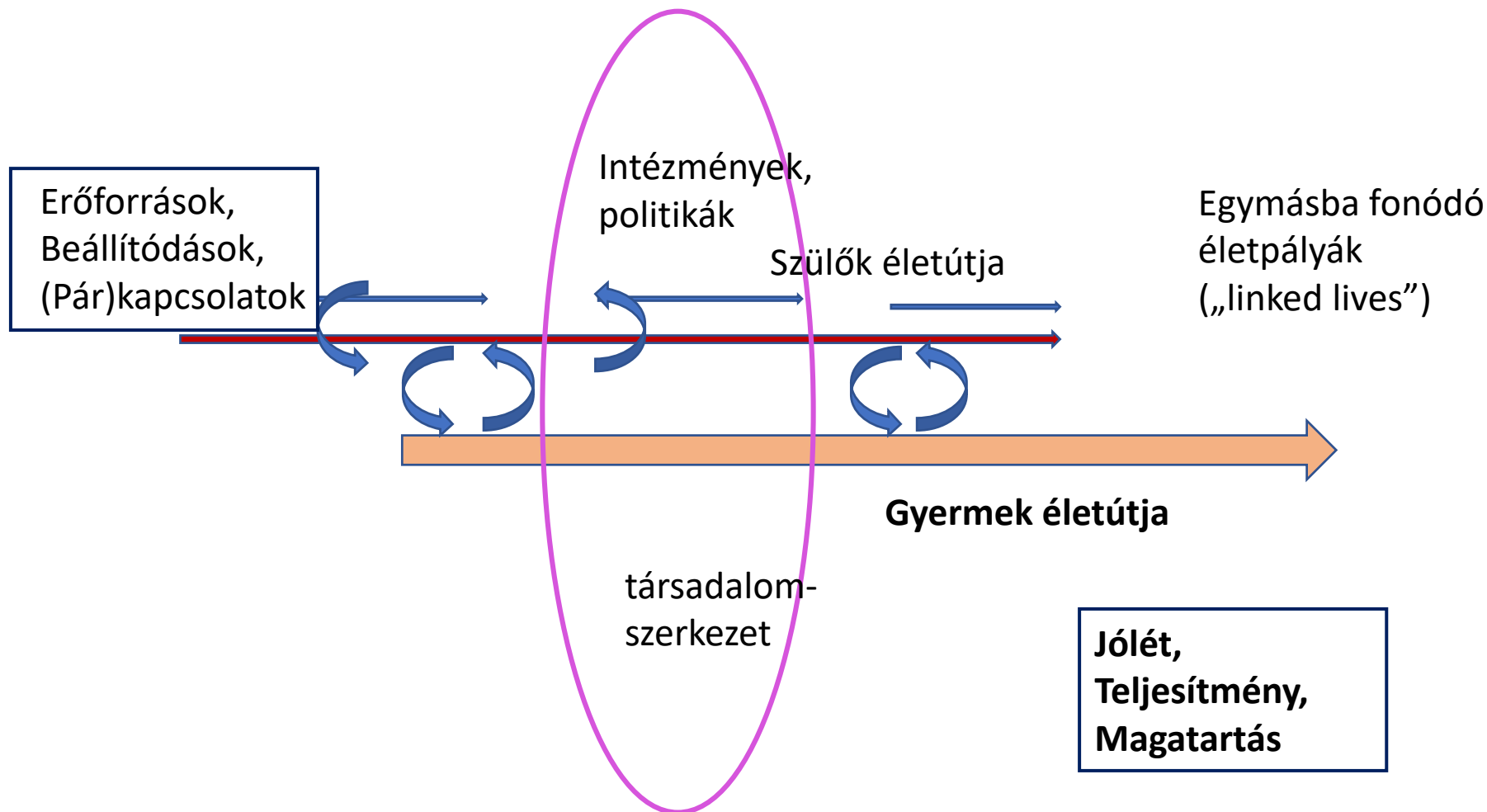
Demográfiai
nézőpont

Az egészség
vizsgálata

Pszichés
állapot

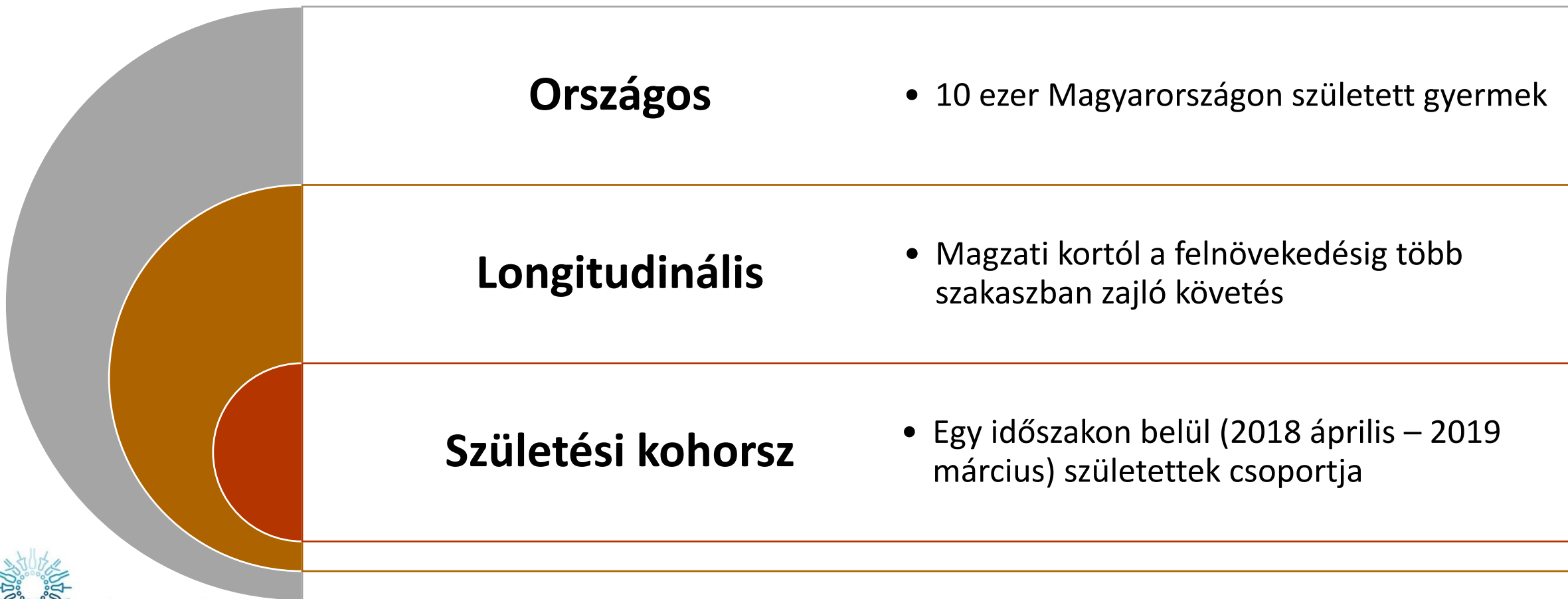
Társadalmi
háttér

KOHORSZ18: perspektívák, idők és terek

A kutatási program

Kohorsz '18 – Magyar Születési Kohorszvizsgálat

A kutatás keretei

Forrás

- EFOP 1.9.4. – VEKOP-16 EMMI felhívás (A szociális ágazat módszertani és informatikai megújítása)

Cél

- gyermekek magyarországi felnövekedése és az azt befolyásoló tényezők vizsgálata

Alap-sokaság

- 2018. április 1. és 2019. március 31. között születendő gyermekek (KOHORSZ '18)

Felvételi egység

- védőnői körzetek, körzeti védőnők

Cél-csoport

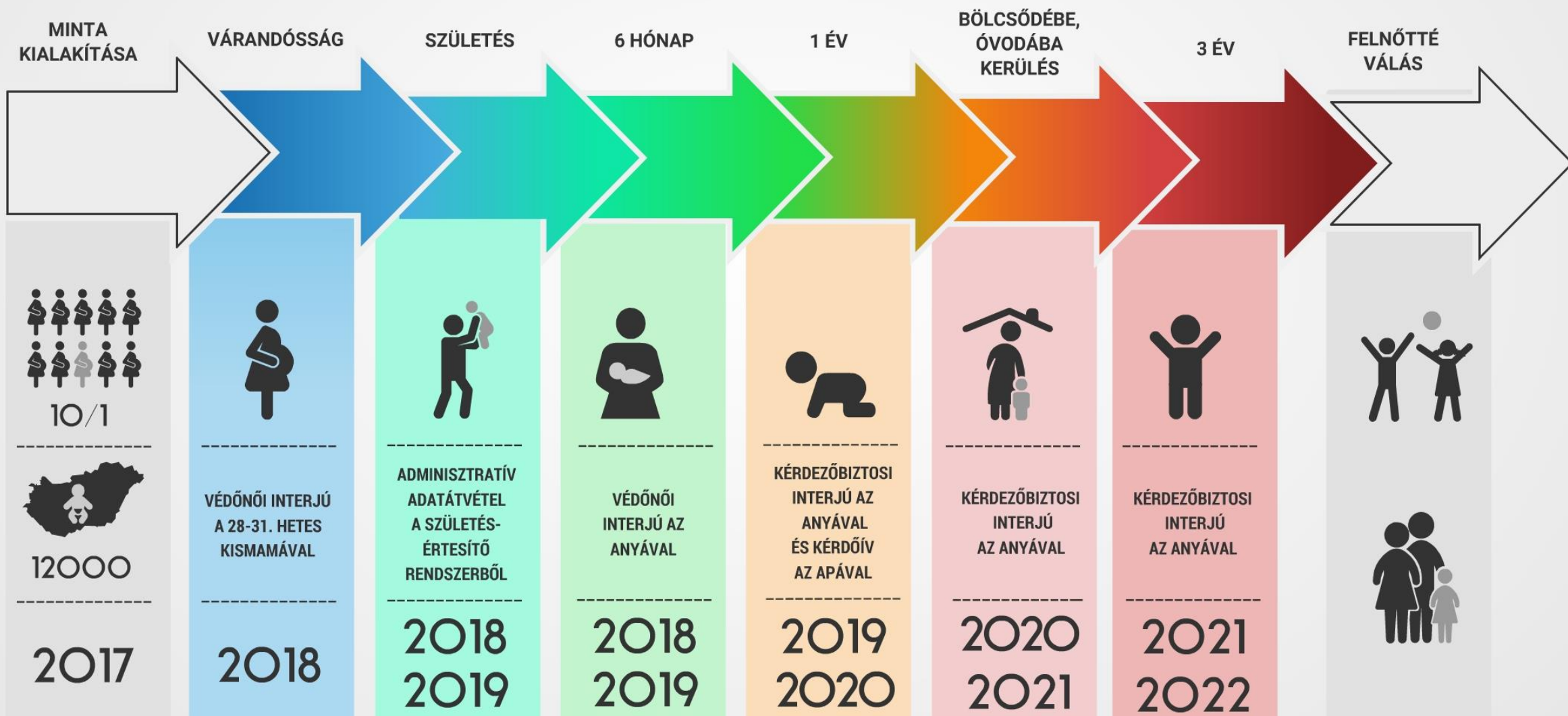
- mintába választott védőnői körzetekbe tartozó összes várandós, a 28-31. terhességi hét között, a szülés kiírt időpontja alapján

Indulás

- 2018. január 1.

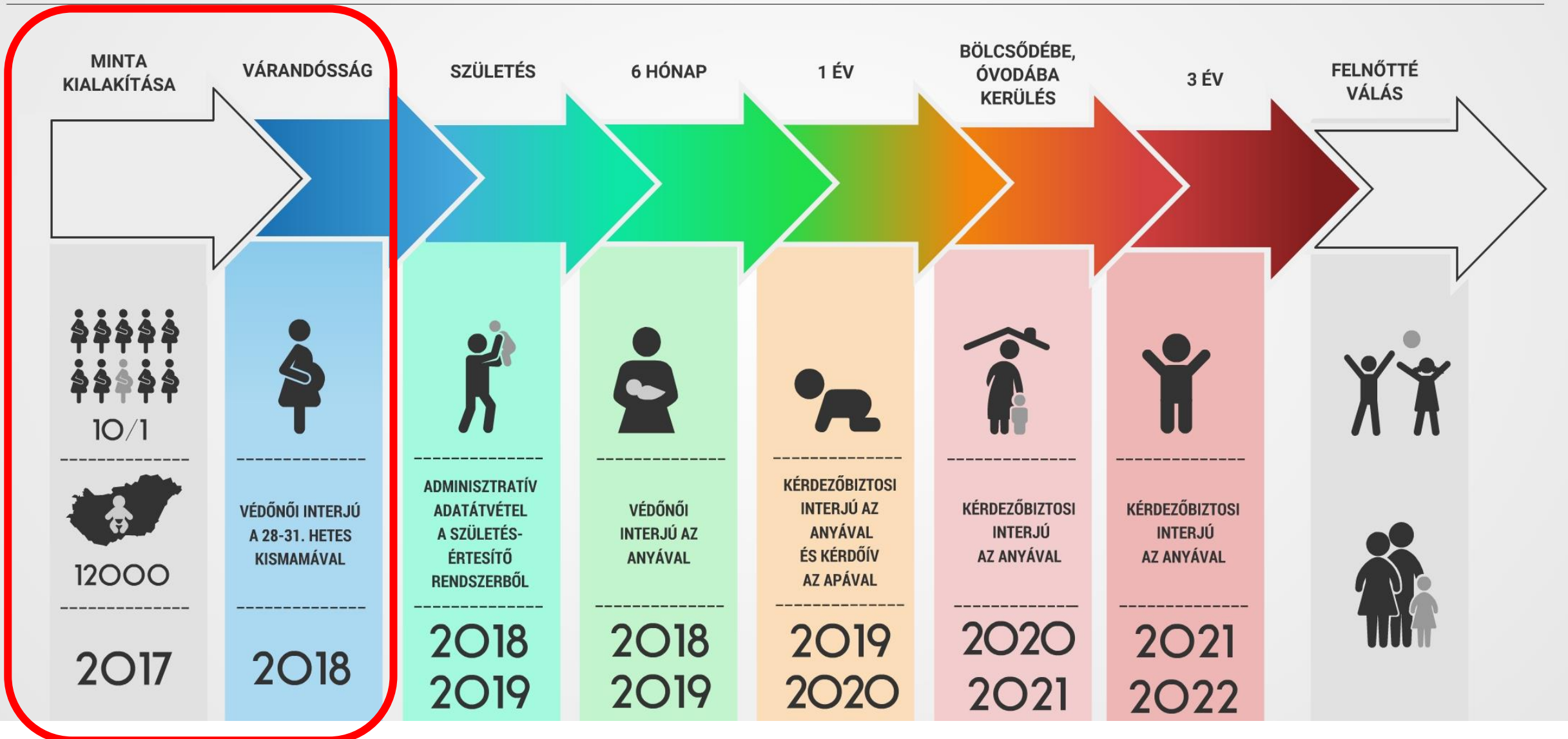
IDŐVONAL

2017-2022

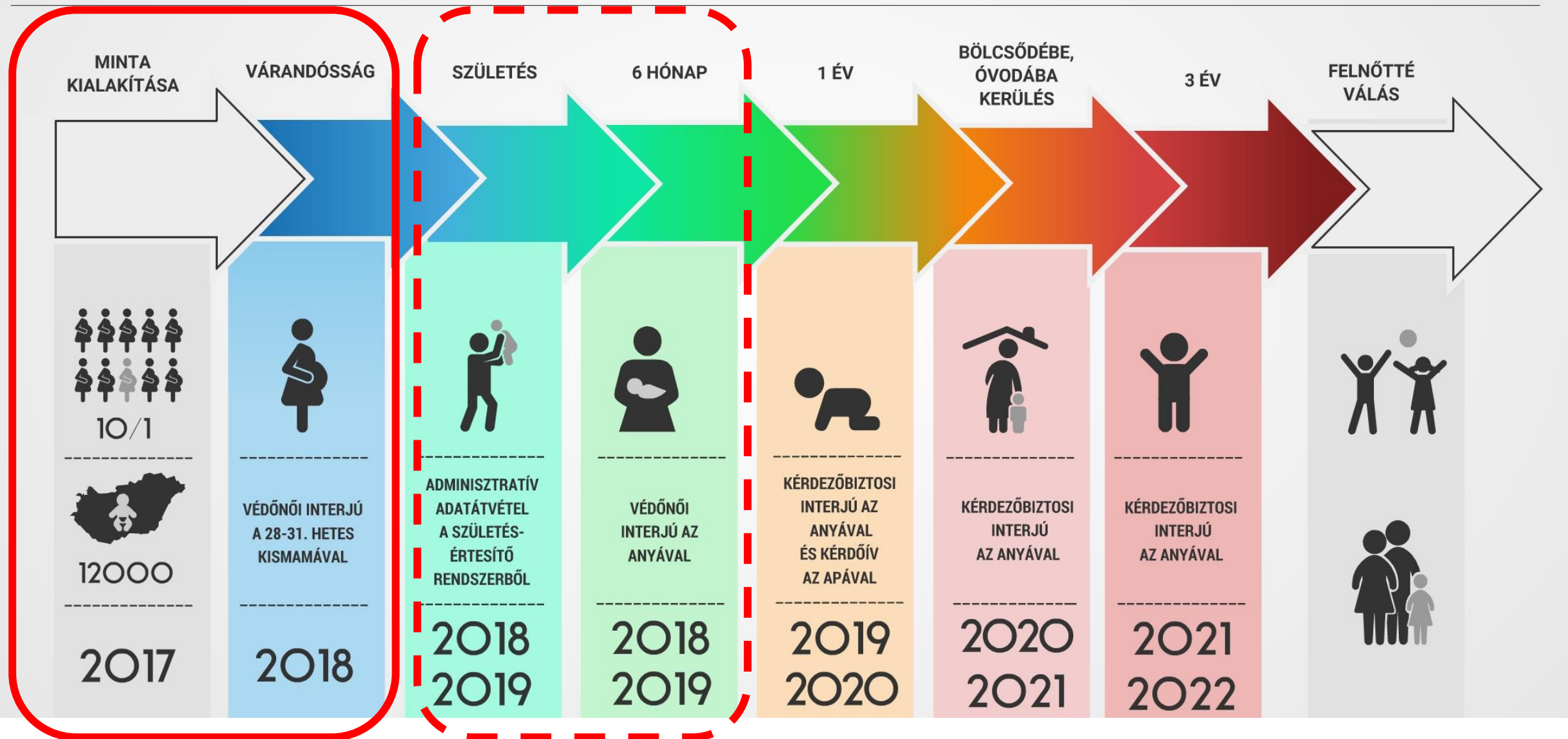
IDŐVONAL

2017-2022

IDŐVONAL

2017-2022

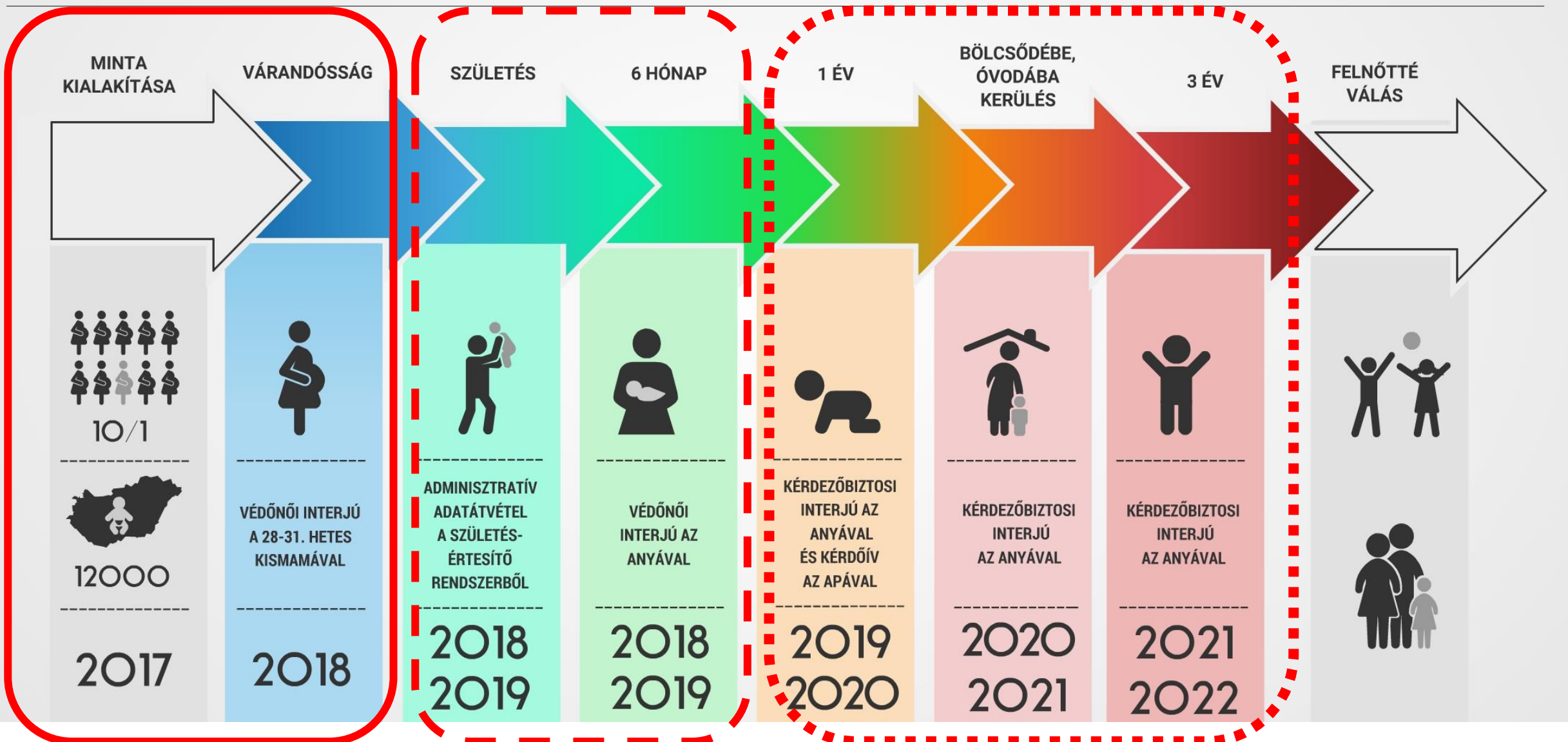

IDŐVONAL

2017-2022

KOHORSZ '18
magyar születési kohorszvizsgálat

Az 1. hullám lépései

**Mintába került
védőnői
körzetek
kijelölése
(2017. III-IV.)**

**Alapsokaság meghatározása
Körzetek besorolása
Rétegzés és véletlen mintavétel
628 védőnői körzet kiválasztása**

Vezető védőnők tájékoztatása és felkérése (2017. V-XI.)

- Előzetes szakmai egyeztetések
- Kutatásbemutató és a Vezető Védőnői Értekezleten
- Miniszterelnökség hivatalos támogató levele a kormányhivatalok vezetői számára
- Vezető védőnői feladatok kijelölése
- Szerződés kötés 52 járási vezető védőnővel

Területi védőnők tájékoztatása és felkérése (2017. VII-XI.)

- Fókuszcsoportos beszélgetés szervezése
- Tájékoztató anyagok készítése
- Területi védőnői feladatok kijelölése
- Védőnői képzések lebonyolítása 37 helyszínen
- Szerződés kötés 608 területi védőnővel

Kapcsolattartó / változáskezelő rendszer kidolgozása (2017. VI-XII.)

- Adatbázis-építés
- Kontaktadatok összegyűjtése, e-mail címlisták kialakítása
- Kutatási honlap fejlesztése, védőnői csatorna indítása
- Védőnői munka adminisztrálásának kidolgozása
- Változásbejelentési online felület kidolgozása

Adatfelvételi anyagok eljuttatása (2017. XII.)

- Logisztikai pontok kijelölése
- Lekérdezői csomag összeállítása és szétosztása
- Kiszállítás

**2018 január:
Adatfelvétel indulása**

Az 1. hullám lépései

Az 1. hullám lépései

Az 1. hullám lépései

Mintába került védőnői körzetek kijelölése (2017. III-IV.)

- Alapsokaság meghatározása
- Körzetek besorolása
- Rétegzés és véletlen mintavétel
- 628 védőnői körzet kiválasztása

Vezető védőnők tájékoztatása és felkérése (2017. V-XI.)

- Előzetes szakmai egyeztetések
- Kutatásbemutató a Vezető Védőnői Értekezleten
- Miniszterelnök séghivatalos támogató levele a kormányhivatalok vezetői számára
- Vezető védőnői feladatok kijelölése
- Szerződéskötés 52 járási vezető védőnővel

Területi védőnők tájékoztatása és felkérése (2017. VII-XI.)

- Fókuszcsoportos beszélgetés szervezése
- Tájékoztató anyagok készítése
- Területi védőnői feladatok kijelölése
- Védőnői képzések lebonyolítása 37 helyszínen
- Szerződéskötés 608 területi védőnővel

Kapcsolattartó/változáskezelő rendszer kidolgozása (2017. VI-XII.)

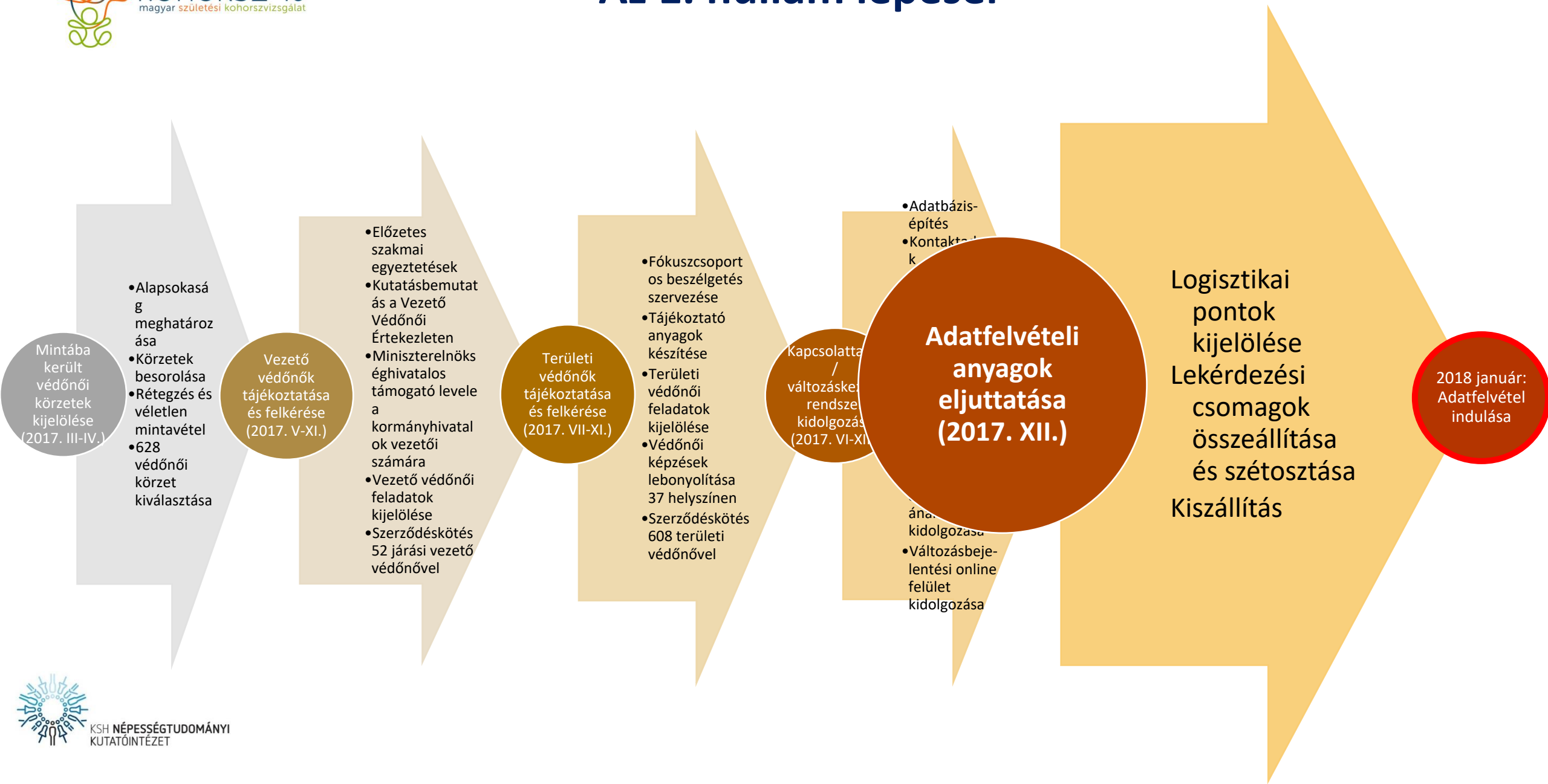
- Adatbázis-építés
- Kontaktadatok összegyűjtése, e-mail címlisták kialakítása
- Kutatási honlap fejlesztése, védőnői csatorna indítása
- Védőnői munka adminisztrálásának kidolgozása
- Változásbejelentési online felület kidolgozása

Adatfelvételi anyagok eljuttatása (2017. XII.)

- Logisztikai pontok kijelölése
- Lekérdezősi csomagok összeállítása és szétosztása
- Kiszállítás

2018 január: Adatfelvétel indulása

Az 1. hullám lépései

Mintába került védőnői körzetek kijelölése (2017. III-IV.)

- Alapsokaság meghatározása
- Körzetek besorolása
- Rétegzés és véletlen mintavétel
- 628 védőnői körzet kiválasztása

Vezető védőnők tájékoztatása és felkérése (2017. V-XI.)

- Előzetes szakmai egyeztetések
- Kutatásbemutató és a Vezető Védőnői Értekezleten
- Miniszterelnökség hivatalos támogató levele a kormányhivatalok vezetői számára
- Vezető védőnői feladatok kijelölése
- Szerződés-kötés 52 járási vezető védőnővel

Területi védőnők tájékoztatása és felkérése (2017. VII-XI.)

- Fókuszcsoportos beszélgetés szervezése
- Tájékoztató anyagok készítése
- Területi védőnői feladatok kijelölése
- Védőnői képzések lebonyolítása 37 helyszínen
- Szerződés-kötés 608 területi védőnővel

Kapcsolattartás / változáskezelési rendszer kidolgozása (2017. VI-XI.)

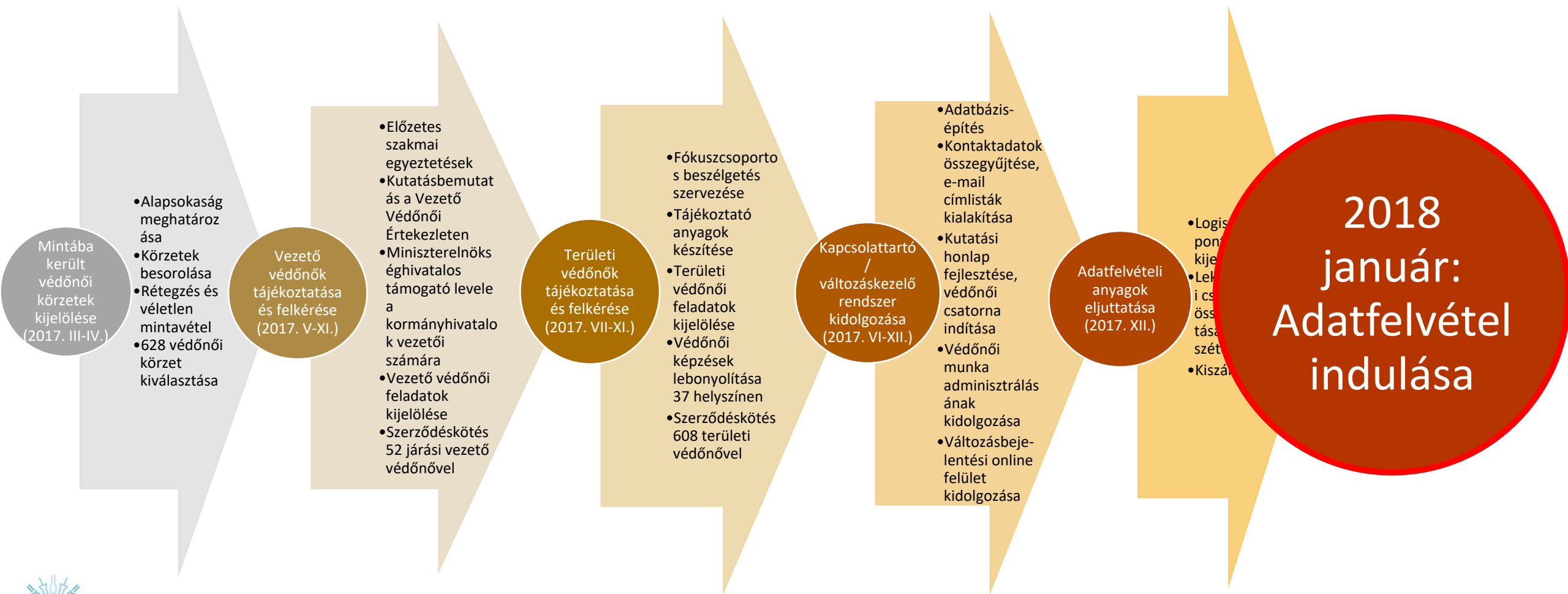
- Adatbázis-építés
- Kontaktusok
- Váltáskezelési rendszer kidolgozása
- Váltásbejelentési online felület kidolgozása

Adatfelvételi anyagok eljuttatása (2017. XII.)

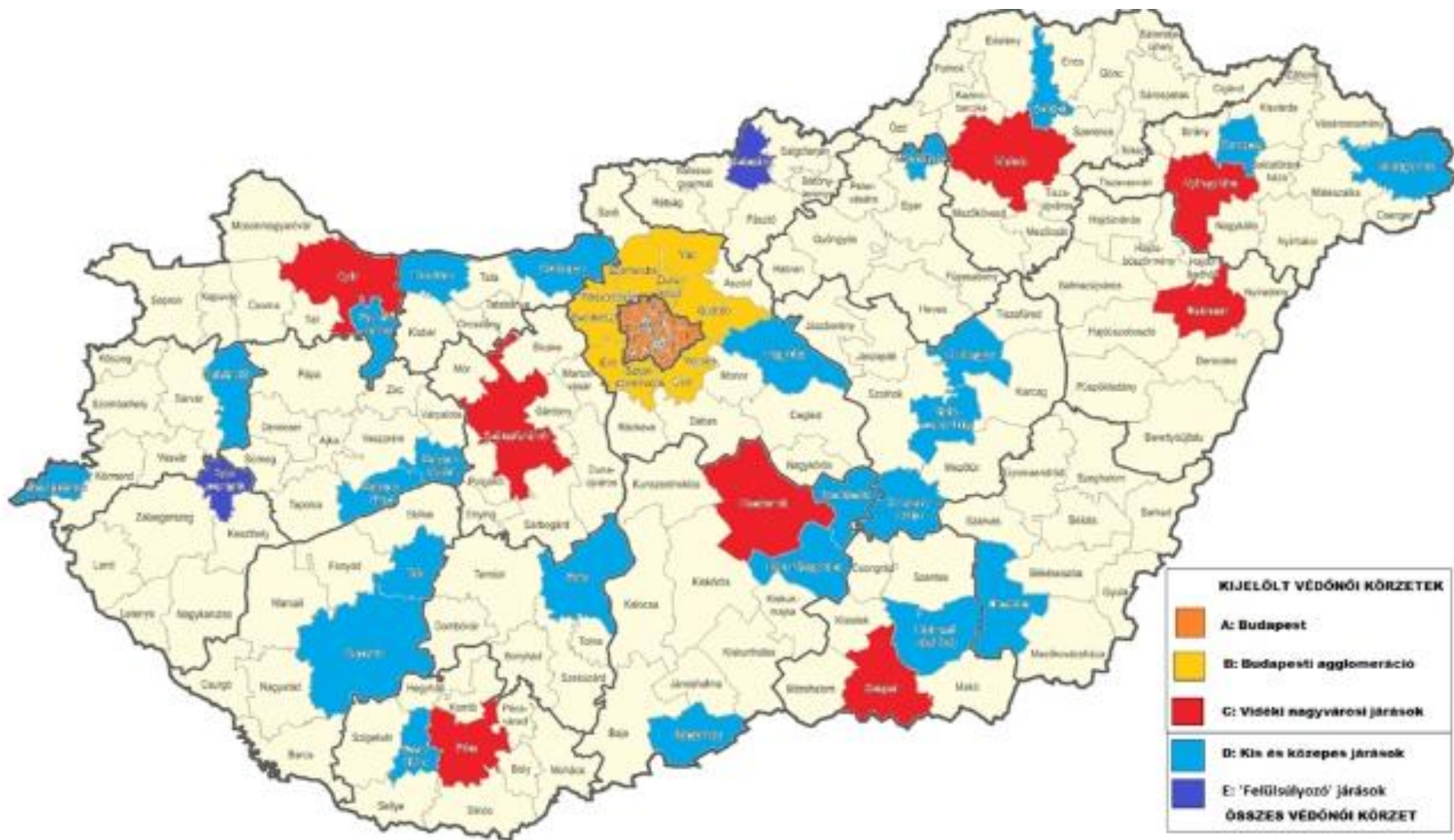
Logisztikai pontok kijelölése
Lekérdezési csomagok összeállítása és szétosztása
Kiszállítás

2018 január: Adatfelvétel indulása

Az 1. hullám lépései

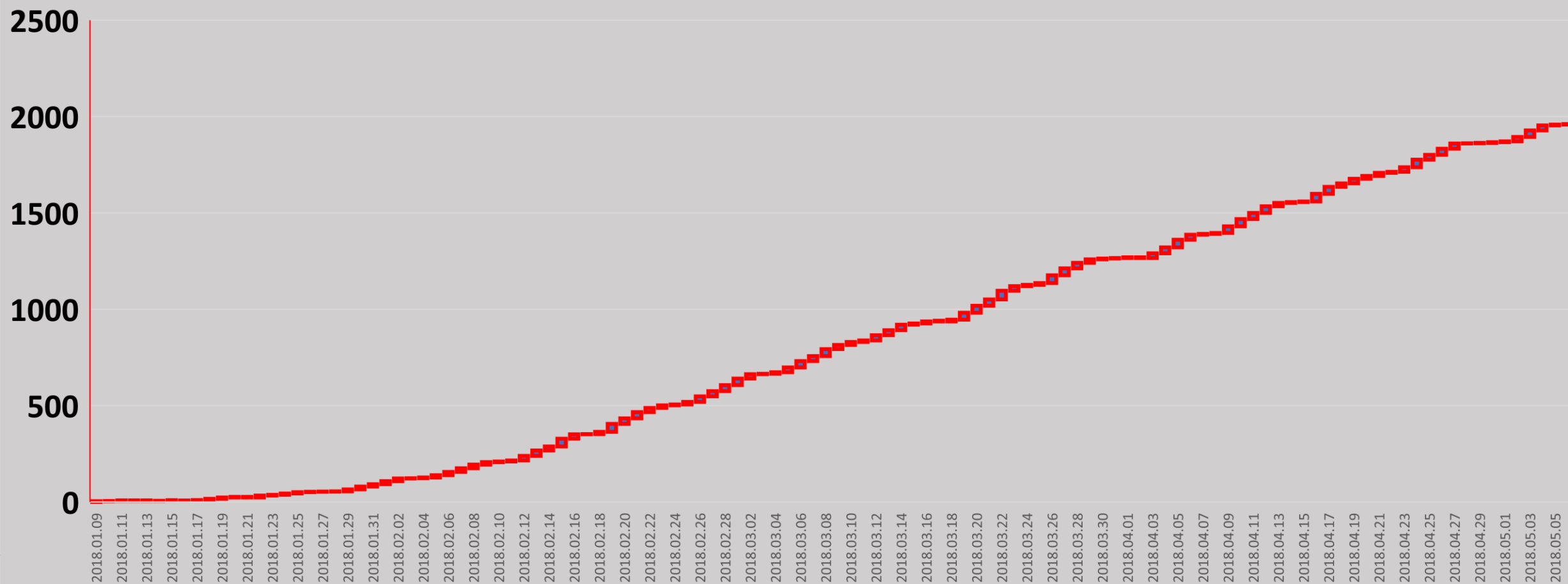
A Kohorsz '18 mintája

Előzetes eredmények 2018 májusi státusz

**2018. május 6.
1961 válaszadó**

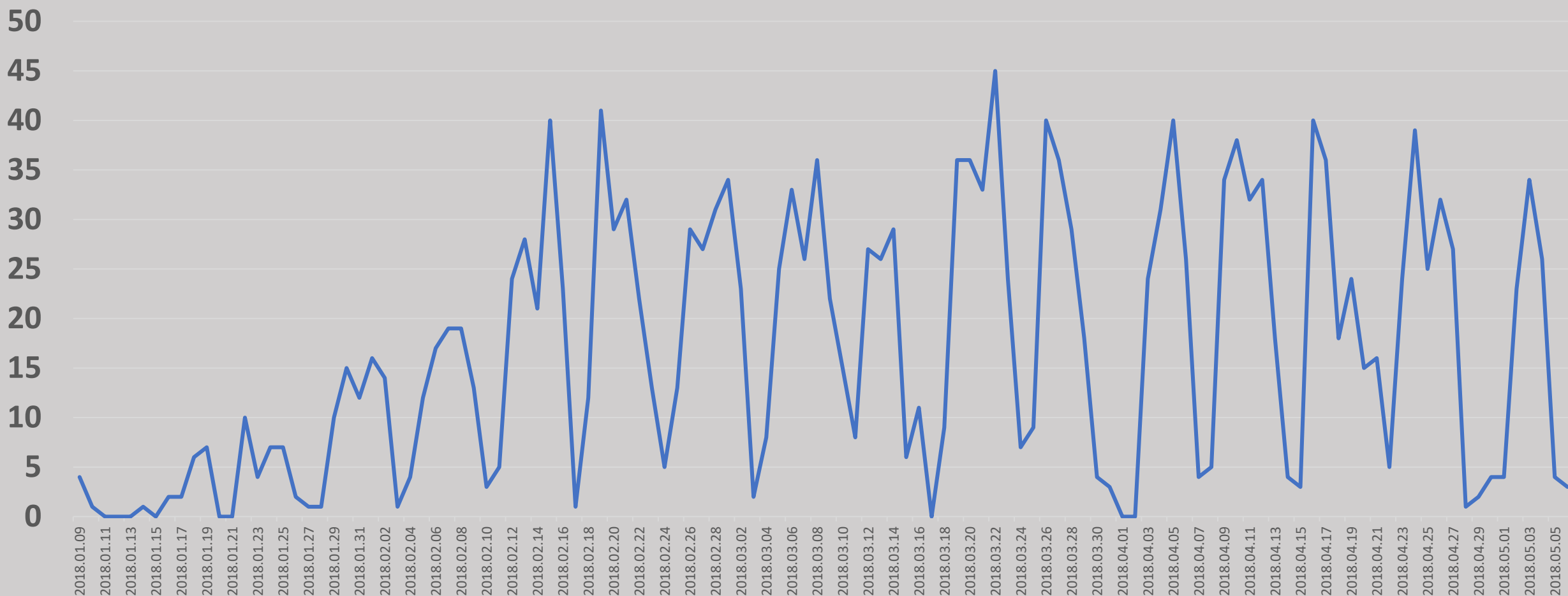
Válaszok számának növekedése 2018. január 1.-2018 május 6.

Előzetes eredmények 2018 májusi státusz

**2018. május 6.
1961 válaszadó**

Rögzített várandós kérdőívek számának alakulása napi bontásban

Demográfia

Mit jelenthet a demográfia szaktudománya számára a Kohorsz '18 vizsgálat?

A demográfia egyik kulcstémája a termékenység, gyermekvállalási magatartás vizsgálata. (Kik, miért, mikor vállalnak gyermeket, a gyermekek milyen családokba születnek, stb.)

A gyermekvállalási magatartás leírásához a demográfusok jellemzően népmozgalmi statisztikai adatokat használnak, kiegészítve a 10 évenkénti népszámlálásokkal és egy-egy survey-jel.

A népmozgalmi adatok nagyon pontosak (hiszen teljeskörűek) – viszont terjedelmileg, tartalmilag nagyon szűk körűek, és nagyon lassan idomulnak az átalakuló társadalmi valósághoz (jogsabályi kötöttség).

A népszámlálásokra csak 10 évente kerül sor, és terjedelmüket tekintve szintén nagyon korlátozottak – kb. egy oldalnyi ,tér' jut a demográfiára.

Keresztmetszeti kérdőíves mintavételes vizsgálatok: elemszám probléma. Ez 1000 fős „országos mintában” 13-15 fő olyan kismama van, aki egy éven belül szült...

Demográfia

A Kohorszvizsgálat tervezésekor abban bízunk, hogy egy újabb adatforrás áll majd a rendelkezésünkre, amely konkrét kutatási kérdésekre is ad majd választ, illetve általában is növeli majd tudásunkat.

Azonban jelenleg még az adatfelvételi folyamat legelején tartunk. Az elektronikus adatgyűjtés és adatrögzítés azonban lehetőséget biztosít arra, hogy menet közben is ellenőrizzük, vizsgáljuk a folyamatosan érkező adatokat, elsősorban validálási, minőségbiztosítási céllal.

Pl. a népmozgalmi adatokból tudjuk, hogy a gyermeket vállalók körében házasok aránya 53,1% → a bejövő adatok között ez az arány jelenleg 52,9 %. 😊

Az első gyermeküket vállaló nők aránya 46,9 % (2016) → a bejövő kohorsz adatok szerint 47,7 % 😊

Látjuk tehát, hogy a külső forrásból ellenőrizhető adatok arra utalnak, hogy a minta ,rendben van’.

→ Feltámad a kíváncsiság, nézzük meg, képes lesz-e a kutatás valamit hozzátenni a tudásunkhoz?

Két példa 1-1 perces példa, a termékenység két legalapvetőbb demográfiai jellemzője kapcsán - családi állapot (házas/nem házas gyermekvállalás) - gyerekszám, testvérszám

(Demonstratív célú példák: Ez első bő ezer válaszadó tisztítatlan, súlyozatlan adatai alapján, tehát nem a pontos számok az érdekesek)

Demográfia – népmozgalmi adatok

Gyermekvállalás családi állapot szerint

4.1.3. Élveszületések az anyák szerint *Live births by mother's*

Év Year	Házasságból <i>Proportion of marital</i>	Házasságon kívül <i>Proportion of extramarital</i>
	élveszülöttek aránya, % <i>live births, %</i>	
1949	91,7	8,3
2010	59,2	40,8
2011	57,7	42,3
2012	55,5	44,5
2013	53,8	46,2
2014	52,4	47,6
2015	52,2	47,8
2016	53,1	46,9

Látjuk, hogy az anyukák mintegy 47%-házasságon kívül vállal gyermeket...
De nem ismerjük a házasságon kívül gyermeket vállalók családi, párkapcsolati viszonyait...
Milyen arányban élnek élettársi kapcsolatban?
Mennyivel instabilabb az élettársi kapcsolat egyáltalán? Házasság-ellenesek vagy csak még nem házasodtak össze? Mennyire jellemző külön élő partner gyermekvállalásnál? És az mennyire jellemző, hogy ma Magyarországon valaki egyedül – partner nélkül - vállal gyereket?

Demográfia – Kohorsz '18 adatok

Gyermekvállalás családi állapot szerint

Néhány eredmény az első alminta alapján. A várandósság 7. hónapjában:

a nem házas családi állapotú várandósok

- 87 %-a közös háztartásban, élettársi kapcsolatban él a gyermek vér szerinti apjával
- 8% a gyermek apja ,élettársa', aki azonban ,heti legalább három éjszakát külön tölt'
- 5% - összes többi eset

A házas családi állapotúak esetén

- 92 % férjével, gyermeke apjával közös háztartásban hagyományosan együtt él
- 7 % a férj ,heti legalább három éjszakát külön tölt'
- 1 % egyéb esetek

- A házasok körében nem sokkal alacsonyabb az egyáltalán nem vagy csak későbbre tervezett gyerekek aránya, mint a nem házasoknál (28 % vs. 33 %)

- DE: Az első gyereket sokkal hamarabb (rövidebb kapcsolat után) vállalják az élettársak, mint a házastársak.

Amikor jön az első baba maximum 3 éve vannak együtt, „mint egy pár”, ez

az élettársi kapcsolatban az 49%-ban igaz

a házasságok esetén az esetek 18%-ában igaz

→ a házas és nem házas gyermekvállalás között vannak eltérések, de nem feltétlenül ott és úgy, ahol és ahogy gondolnánk;

→ az egyszülős családok jellemzően a szülés után ,keletkeznek'

Demográfia – népmozgalmi adatok

Gyermekvállalás paritás szerint

4.1.12. Az élveszületések megoszlása élveszületési sorrend szerint

Distribution of live births by live birth order

Év Year	Élveszületési sorrend – Live birth order										Összesen Total
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10–	
2010	47,4	32,6	12,1	4,2	1,8	0,9	0,5	0,3	0,1	0,2	100,0
2011	46,4	32,7	12,8	4,3	1,8	0,9	0,5	0,3	0,1	0,2	100,0
2012	46,1	32,6	13,2	4,2	1,8	0,9	0,5	0,2	0,1	0,2	100,0
2013	46,4	32,1	13,3	4,4	1,8	1,0	0,5				100,0
2014	46,3	32,1	13,6	4,3	1,8						100,0
2015	46,6	32,2	13,5	4,1	1,8						100,0
2016	46,9	32,4	13,4	3,9	1,6						100,0

A gyerekek 46-47 %-a első gyerek. → „Nekik biztosan nincs testvérük”

2010-et követően nőtt a harmadik gyermeküket vállaló nők aránya → Nő a „nagy családok” (papa, mama, három gyerek) aránya

Demográfia – Kohorsz '18 adatok

Gyermekvállalás paritás szerint

4.1.12. Az élveszületések megoszlása élveszületési sorrend szerint

Distribution of live births by live birth order

Év Year	Élveszületés			
	1.	2.	3.	4.
2010	47,4	32,6	12,1	4,9
2011	46,4	32,7	12,2	4,7
2012	46,1	32,6	13,1	4,2
2013	46,4	32,1	13,3	4,2
2014	46,3	32,1	13,6	4,0
2015	46,6	32,2	13,5	3,7
2016	46,9	32,4	13,4	3,3

(anyai szemmel) harmadik vagy többedik gyerekek:

- csak 62 % az esélye annak, hogy az összes testvére teljes testvér lesz (apjának és anyjának csak közös gyerekei vannak)
- 32 %, esélye van arra, hogy bár lesz hagyományos ,teljes' testvére is (tehát van már szüleinek legalább egy közös gyereke), de emellett lesz legalább egy féltestvére is lesz (vagyis vannak nem közös gyerekek is)
- 5 %, hogy ő lesz szülei első közös gyermeke (a legalább két féltestvér mellett)

Az (anyai szemmel) első gyerekek 11%-ának valójában már lesz testvére – az apai ágról (legalább egy féltestvér)

Demográfia - összegzés

A demográfiai tématerületet vizsgálva, tehát jó eséllyel remélhető, hogy a Kohorszvizsgálat adatai

- az egyes konkrét – az elméleti háttér tanulmányban meghatározott - kutatási kérdések megválaszolásán túl általában arra is lehetőséget adnak majd, hogy

- bepillantsunk a népmozgalmi adatok ,kulisszái' mögé – részletesebb, életszerűbb képet kapjunk a gyermekek megszületésének körülményeiről

- összetettebbé váljon a termékenységi magatartás vizsgáló demográfiai kutatások nézőpontja: például az anya perspektívája mellett hangsúlyosabban figyelembe vegyük a gyermek perspektíváját is (a jövőben az apa perspektíváját is)

Témakörök a várandós kérdőívben:

- Anya egészségi állapota
- Anya egészségmagatartása
- Egészségügyi ellátórendszer igénybevétele
- Reproductív egészség
- Szüléssel, szoptatással kapcsolatos tervek

Egészség és fejlődés 2.

Néhány előzetes eredmény az első 1000 fős almintán alapján

Ellátások a várandósság alatt

Megvalósult vizsgálatok (%)

	TB	magán	TB + magán	nem vette igénybe
nőgyógyász	35,9	33,7	30,4	0,1
laborvizsgálat	82,4	3,2	13,9	0,5
ultrahang	36	22	41,6	0,5
vérteszt	15,7	45,1	6,3	32,5

Ellátások a várandósság alatt

Elmaradt vizsgálatok (%)

laborvizsgálat	2,2
ultrahang	1,9
fogorvos	33,6
terheléses cukor	2,2

Vitaminok, ásványi anyagok használata (%)

	folsav	D-vitamin	vas	cink	magnézium
Várandósság előtti 3 hónap	30,8	26,7	19	16,4	23,1
Várandósság első 3 hónapja	76,2	62,9	52,5	53,2	72,1
Várandósság 4. hónapjától	56,7	62,2	67,7	44,4	75,1
Soha	11,9	18	16,4	34,3	7,5

Reproduktív egészség, asszisztált reprodukció

Nehezített teherbeesés	17,4	(%)
Orvoshoz fordulás	14	
Meddőségi központ	3,8	
Lombikbébi	2	
Inszemináció	1	
Hormonkezelés	1	

- Gyermekfejlődés, mint fő kimeneti változó
 - Kognitív
 - Társas
 - Érzelmi
- Fejlődési kimenetet befolyásoló legfőbb rizikó és védőfaktorok
- Fejlődési modellek tesztelése

- Változók:

		Várandós	6 hós	1 év	3 év
Anya	Depresszió	X	X	X	X
	Általános szorongás	X	X	X	X
	Várandóssággal összefüggő szorongás	X			
	Szülés élmény		X		
	Észlelt társas támogatottság	X			
	Külső kontrollosság	X			
Párkapcsolati változók	Negatív életesemények		X		X
	Pozitív és negatív párkapcsolati interakciók	X	X	X	X
	Párkapcsolati elégedettség és elköteleződés	X		X	
	Válási szándék	X	X	X	X

- Változók:

		Várandós	6 hós	1 év	3 év
Gyermek	Temperamentum		X		
	Általános fejlődés		X		
	Napirend és szabályozás		X		
	Kognitív fejlődés: kommunikáció, mozgás, probléma megoldás, szociális fejlődés			X	X
	Szocio-emocionális fejlődés: önszabályozás, engedelmesség, társas interakciók és kommunikáció, érzelmek, adaptív működés, autonómia			X	
	Érzelmi-, viselkedés-, kortárs kapcsolati problémák, és proszociális viselkedés				X
	Érzelemszabályozási készségek				X
Szülő-gyermek kapcsolat	Anya-gyermek kötődés	X	X		
	Szülői bánásmód minősége és gondozói tevékenységek		X	X	

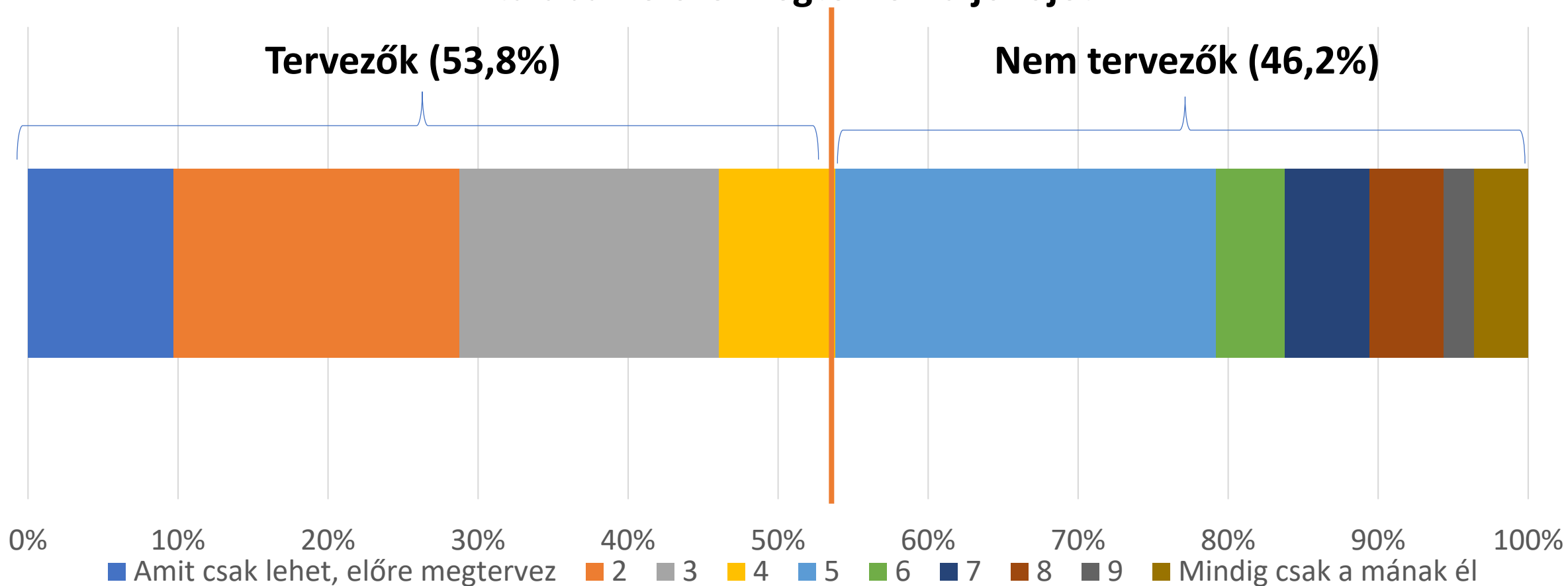
- Változók:

		Várandós	6 hós	1 év	3 év
Gyermek	Temperamentum		X		
	Általános fejlődés		X		
	Napirend és szabályozás		X		
	Kognitív fejlődés: kommunikáció, mozgás, probléma megoldás, szociális fejlődés			X	X
	Szocio-emocionális fejlődés: önszabályozás, engedelmesség, társas interakciók és kommunikáció, érzelmek, adaptív működés, autonómia			X	
	Érzelmi-, viselkedés-, kortárs kapcsolati problémák, és proszociális viselkedés				X
	Érzelemszabályozási készségek				X
Szülő-gyermek kapcsolat	Anya-gyermek kötődés	X	X		
	Szülői bánásmód minősége és gondozói tevékenységek		X	X	

Szociológia

Tervezési képesség és társadalmi háttér

Általában előre megtervezi a jövőjét?

Forrás: Kohorsz '18 – Várandós adatfelvétel (részadatbázis), N= 803

Társadalmi háttér és tervezési képesség

Tervezés és családi háttér

Tervezés és kulturális háttér

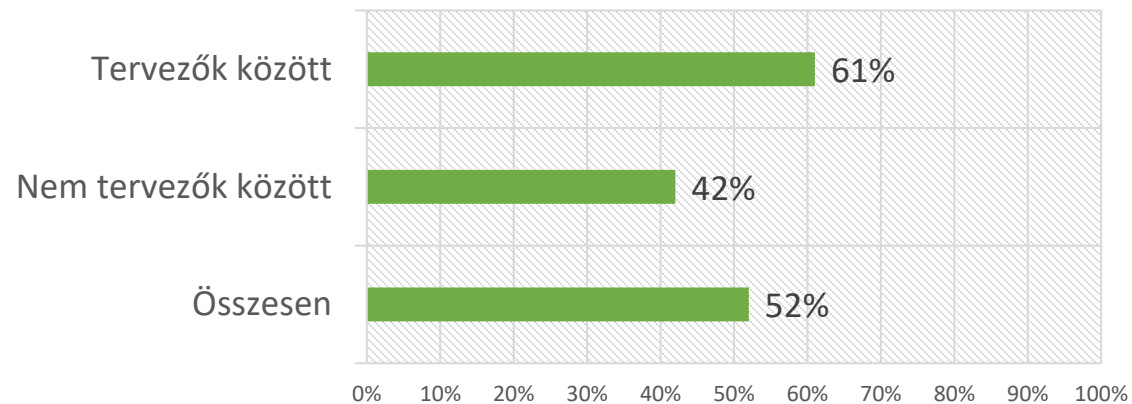
Kiknek kedvez egy élet- és családtervezésre alapozott támogatási rendszer?

Tervezés és anyagi háttér

Tervezés és foglalkoztatási háttér

Tervezés és családi háttér

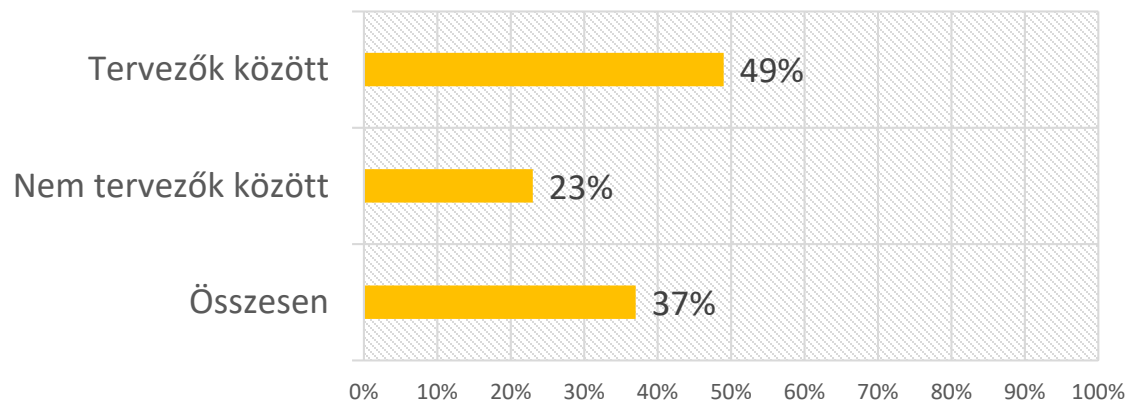
Házasságban élők aránya

Forrás: Kohorsz '18 (előzetes eredmények) N= 803

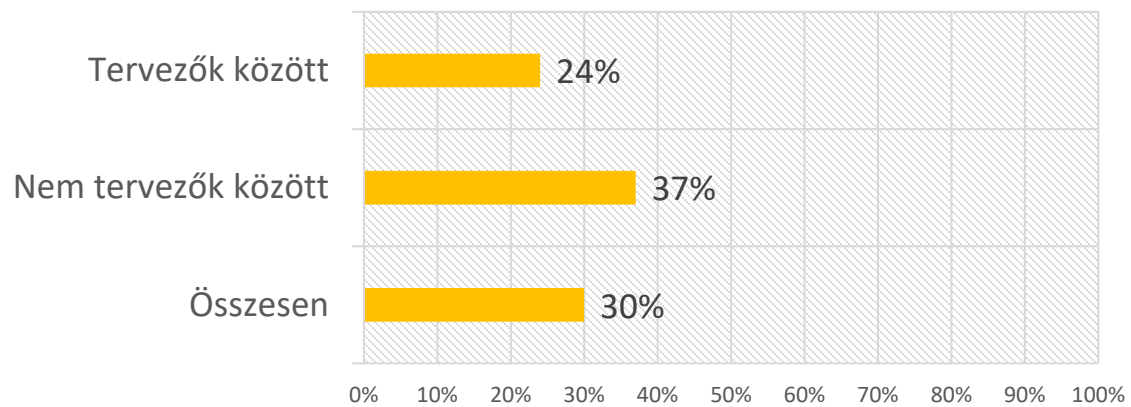
Társadalmi háttér és tervezési képesség

Diplomával rendelkezők aránya

Forrás: Kohorsz '18 (előzetes eredmények) N= 803

Kevesebb mint egypolcnyi könyve van otthon

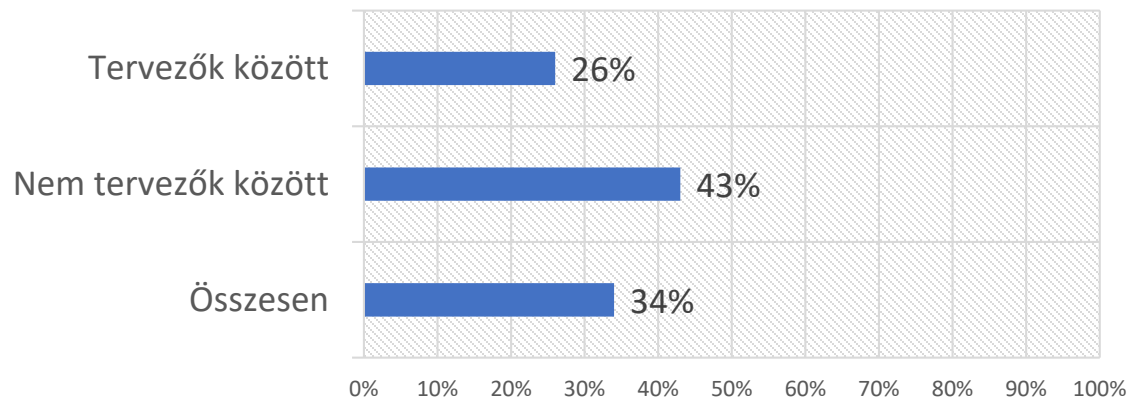

Forrás: Kohorsz '18 (előzetes eredmények) N= 802

Tervezés és kulturális háttér

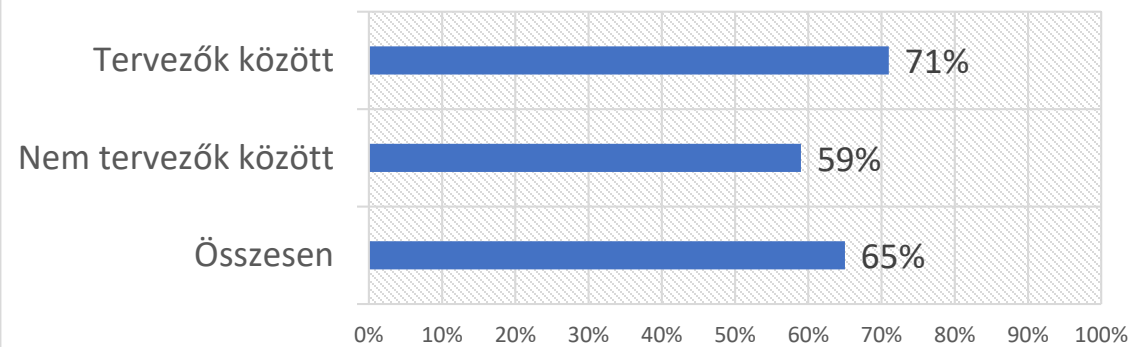
Társadalmi háttér és tervezési képesség

A háztartás anyagi nehézségekkel küzd

Forrás: Kohorsz '18 (előzetes eredmények) N= 802

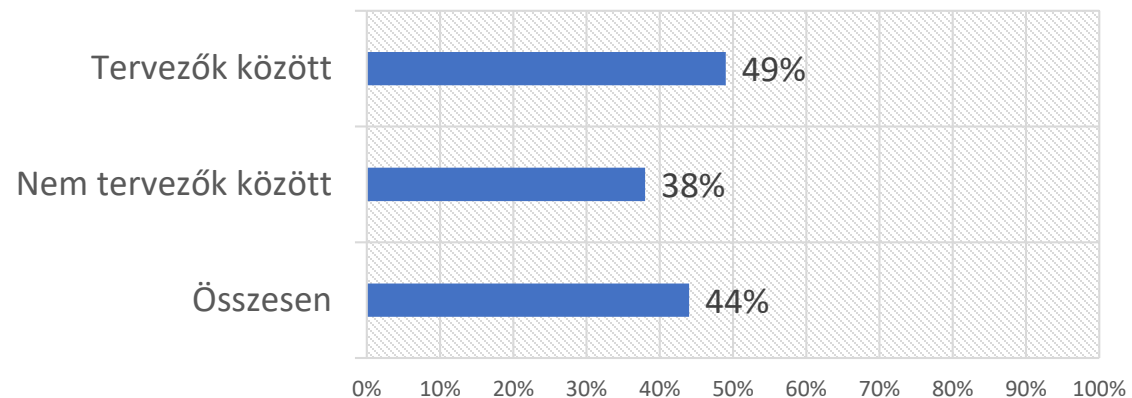
Havonta rendszeresen pénzt takarít meg (legalább 10 ezer forintot)

Forrás: Kohorsz '18 (előzetes eredmények) N= 802

Tervezés és anyagi háttér

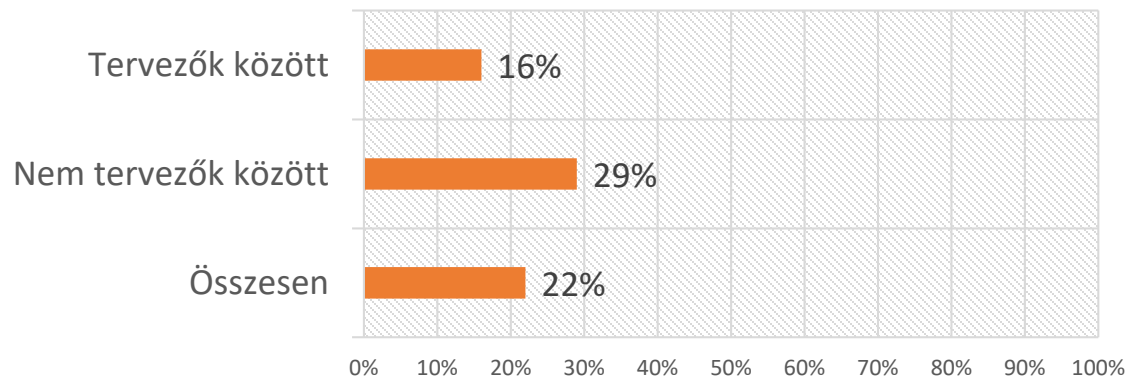
Ingtalan tulajdonosa/résztulajdonosa

Forrás: Kohorsz '18 (előzetes eredmények) N= 802

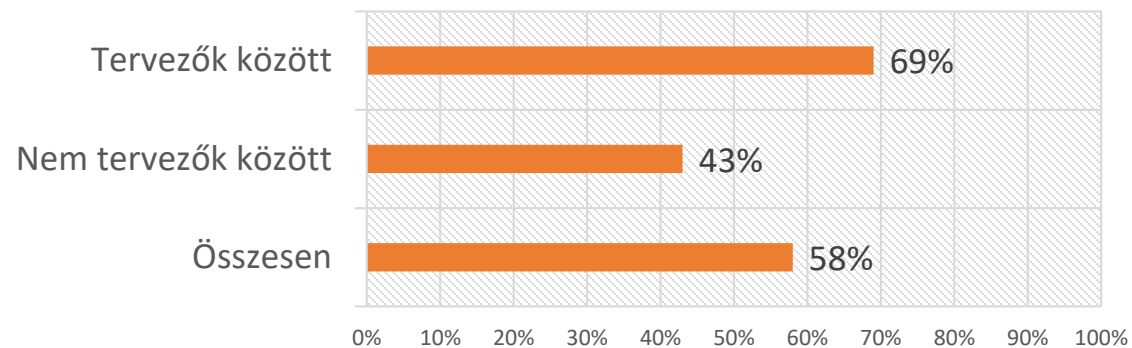
Társadalmi háttér és tervezési képesség

Inaktívak* aránya

*Jelenleg nincs munkája vagy még sohasem dolgozott
Forrás: Kohorsz '18 (előzetes eredmények) N= 803

Szellemi munkát végzők aránya (alkalmazottakon belül)

Forrás: Kohorsz '18 (előzetes eredmények) N= 684

Tervezés és foglalkoztatási háttér

Társadalmi háttér és tervezési képesség

Ha a kedvezőbb

családi,
kulturális,
anyagi,
foglalkoztatási háttér

és a tervezési képesség összekapcsolódik

Tervezési képességre alapozó támogatási rendszerek az előnyösebb háttérűeknek kedveznek

A közeljövő tervei

Kutatási koncepció megjelentetése

Technical report megjelentetése

EPC bemutatkozás

Féléves kutatási hullám elindítása

Uniós közbeszerzés lebonyolítása

Születésértesítő rendszer adatátvétele

Apakutatás

A kutatócsoport

Boros Julianna, kutató (egészség/fejlődés)

Fábián Ildikó, adatgyűjtés-koordinátor

Fekete-Csizár Andrea, asszisztencia, szervezés

Gresits Gabriella, kutató, kommunikáció

Hortobágyi Anna, projektmenedzser

Kapitány Balázs, szakmai ellenőrzés, kutató (módszertan és demográfia)

Kopcsó Krisztina, kutató (pszichológia), kommunikáció

Légrádi Tibor, pénzügyi vezető

Monori Mónika, pénzügyi tanácsadó

Rohr Adél, kutató

Spéder Zsolt, szakmai ellenőrzés, kutató

Szabó Laura, kutató (módszertan)

Veroszta Zsuzsanna, szakmai vezető, kutató (társadalmi egyenlőtlenség)

Köszönjük a figyelmet!

